

Vid första påseendet tycktes det mig hänga fjorton inramade kalligrafiska tecken på en av långväggarna i Piteå Konsthall. När jag kom närmare såg jag att det var en hund jag skådade i röven sett snett bakifrån, från hundförarens position. Bilderna och hela utställningen heter "Hartraj", ett äldre ord som är bekant för korsordslösare och jägare men kanske inte så vanligt utanför de kretsarna. Hartraj är harens sätt att vilseleda predatorerna genom villospår, sidosprång, bukter och finter. Dessa illusionsnummer kan i viss mån likna konstens sanna väsen. Poesin ligger, som bekant, inte i själva orden utan den uppstår mellan raderna och i mötet med betraktaren och dennes referenser. Ständigt undflyende alla formler som försöker definiera den. Hoppande än hit än dit som en gäckande skugga, en hare på språng.

Thomas Efverström heter konstnären som har gestaltat detta svårgripbara i fjorton monotypier. Det är en måleriteknik som lånar sitt uttryck från grafiken. Man målar en bild, ofta på en glasskiva, som sedan överförs i ett tryckförfarande till ett papper. Bilderna i sviten "Hartraj" är förenklingar intill bildsymboler, detta gäller också för övriga monotypier i utställningen. För att skapa gestaltning och rum ur en enda figuration krävs precision i det som sätts på papperet. Rummet, som inte ens är målat, skall kunna anas i den stiliserade formens kontraster, förtoningar, linjer och ytor. Jag är inte alldeles överens med alla Efverströms utsagor härvidlag. Denna tvehågsenhet gäller i ännu högre grad utställningens akvareller. Däremot ser jag en accentuerad tydlighet och framförallt en driven färgkänsla i flera av utställningens oljor. De små bilderna "Runt hörnet" och "Björk" är koloristiska balansnummer på hög nivå. Bilderna "Drömmen om en större skopa" och "Linbanan" har ett humoristiskt anslag som på något sätt känns illustrativt, som om de ingick i ett annat sammanhang. Jag vet inte om det är tänkt så men den sistnämnda bilden ger mig associationer till Marcel Duchamps "Chokladkvarn" och det i sin tur återknyter till det inledande resonemanget om konstens förmåga att undvika förklaringar. Duchamp var en mästare på att lägga ut villospår för uttolkarna. Det är kanske det Efverström praktiserar i sin Hartraj.

I utställningen ingår också några skulpturala verk där gipsavgjutningen av ett uppsprucket skottkärrsdäck med bula blir en träffsäker "readymade" väl värd en dadaistisk mässa.

Bertil Sundstedt